

בולשקוביצה

בראשית המאה התשע עשרה בבולשקוביצה (Fürstenfelde בגרמנית) המרוחקת כ-23 קילומטר מקוסטשין שעל נהר האודר, החל מתהווה צבור יהודי לא גדול. בראשית המאה התשע עשרה ממש, ב-1801, חיו כאן קרוב ל-17 יהודים בלבד, מה שהיווה 1,6% מכלל האוכלוסיה (1022 נפשות). במחצית המאה התשע עשרה מספר היהודים גדל עד ל-29 נפשות.

פחות או יותר באותו הזמן, ודאי כבר לפני 1853, הצבור היהודי החי בבולשקוביצה הקים בית עלמין משלו. לשם כך נבחרה חלקה הדומה במידותיה לריבוע, 30 מטר אורך בצדיה, והיא ממוקמת דרום-מערבית לעיירה, כ-50 מטר מכביש לנאמישלין. בית העלמין גודר בחומת לבנים.

בית העלמין מילא את תפקידו כמקום קבורה עד לפרוץ מלחמת העולם השנייה. קרוב לוודאי שבית העלמין נחרב וחולל בעת "ליל הבדולח" ב-1938, בדומה לבתי עלמין יהודיים כה רבים אחרים בשטח הרייך השלישי. תהליך ההרס נמשך בתום המלחמה. בשטח בית העלמין צמחה צמחיית פרא. על סמך חומה קטנה העשויה משברי מצבות שגובהן מ-30 עד 100 ס"מ עוד ניתן לראות מה היו הגבולות ההסטוריים של בית העלמין. על פני השטח בבית העלמין נשתמרו עד ימינו חלקי מצבות, יסודות קבר העשויות בטון וקברים ומצבות בצורת עץ שנגדע, וכן קרוב ל-10 מצבות ועליהן כיתובים בעברית ובגרמנית. המצלבה העתיקה ביותר מגיעה משנת 1853. עבודות סדר נערכו בשטח בית העלמין בשנת 1997 ביוזמת השלטונות המקומיים, אגודת ידידי תושבי חווארשץ', גודזיש, רצ'יצה; הממונה המחוזי על אתרי תרבות וזכרון בגוז'וב וויילקופולסקי, תחנת ייעור דמבנו וקרן *Wieczna Pamięć*.

בכניסה לבית העלמין הוצב אז שלט עץ ועליו מידע אודות בית העלמין. מאז 1997 לא נערכו עוד עבודות סדר, וכתוצאה מזה צמחיית פרא עבותה שוב צמחה בשטחו.

בעלי החלקה שעליה מצוי בית העלמין הם יערות המדינה, מח' ייעור בדמבנו. ב-2018 בית העלמין נרשם ברשימת האתרים לשימור תחת המספר A-1729 (ביום ה-11 ביוני 2018).